

tilstand. Forskellige undersøgelser bl. a. af den finske børnelæge Riihå har vist, at såvel tungt kropsarbejde som stillesiddende arbejde disponerer til for tidlige fødsler.

Det er desuden veldokumenteret, at fødselskomplikationer har indvirkning på den senere udvikling, især hvis dette kombineres med dårlige sociale forhold.

Den af arbejdsministeren foreslåede 4 ugers graviditetsorlov kan forbedre denne situation, men der findes en ret stor gruppe kvinder, der har brug for længere orlov før fødslen. Ifølge en undersøgelse foretaget af Mette Kringelbach i hovedstadsområdet (1976) havde 21 pct. af de undersøgte kvinder påbegyndt orloven tidligere end 4 uger før fødslen til trods for, at dette forkortede orlovsperioden efter fødslen. Undersøgelsen viste desuden, at gruppen af faglærte og ufaglærte kvinder var overrepræsenteret i den gruppe, der påbegyndte orloven tidligt, samt at denne gruppe havde de fleste sygedage under graviditeten.

Den foreslåede ordning giver mulighed for sygemelding på grund af graviditet tidligere end 4 uger før fødslen. Det vil imidlertid i mange tilfælde være vanskeligt at give en lægelig bedømmelse, fordi såvel arbejdsmæssige som sociale og psykiske forhold har betydning for, om kvinden selv mener, at hun har behov for hel eller delvis orlov. Mange af de problemer, en for kort orlov kan betyde, kunne løses ved at udvide graviditetsorloven til at være 8 uger og dermed sikre et bedre forebyggende arbejde. Mindretallet har desuden ment, at det er af stor betydning, at kvinden har ret til at blive overflyttet til risikofrit arbejde i de situationer, hvor der på grund af dårligt arbejdsmiljø (kemiske stoffer, tungt arbejde etc.) er fare for fostret eller kvindens helbred, ligesom det vil være af stor betydning for forløbet af graviditeten, at det bliver muligt at få tilstrækkelige hvilepauser under arbejdet. Dette vil både forebygge fysiske problemer og psykisk belastning.

Et andet vigtigt forhold for såvel barnet som forældrene er, at der sikres en tilstrækkelig orlovsperiode efter fødslen. Det tager lang tid at opnå et godt og trygt forhold til et lille barn. Mindretallet lægger i denne forbindelse vægt på, at dette ikke alene overlades til kvinden, men bliver et fælles ansvar for begge forældre. Dette vil være af stor

betydning for såvel arbejdsdelingen i hjemmet som barnets senere udvikling.

Hvis det skal være muligt at nedbryde kønsskellet omkring det nyfødte barns opdragelse, er det nødvendigt, at fædre også sikres ret til orlov. Forskellige undersøgelser (bl. a. i Metalarbejderforbundet) viser da også, at dette er et ønske fra mændenes side.

Den usikkerhed, der hersker omkring barsel, kan næppe fjernes helt, men en stor del kan fjernes gennem bedre og mere trygge forhold for forældre og barnet. Det må i hvert fald i sig selv siges at være rystende, når en undersøgelse foretaget i 1978 (af Birgit Peterson og Jack Bryø) viser, at 40 pct. af de førstegangsfødende kvinder enten følte direkte afsky eller manglende kontakt med den nyfødte. Den samme undersøgelse påpegede i øvrigt også, hvor stor indflydelse det har på barnets fysiske og psykiske situation – og forældrenes – at der efter fødslen er stor usikkerhed om muligheden for forsvarlig pasning af barnet efter endt orlov.

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (Lilli Gyldenkilde (SF) og Kurt Hansen (VS)):

Til § 1

1) *Stk. 1* affattes således:

»Alle kvinder har ret til fravær fra arbejde, studier m. m. på grund af graviditet og barsel fra det tidspunkt, hvor der skønnes at være 8 uger til fødslen, og til 26 uger efter.«

2) Efter stk. 2 indsættes som nye stykker:

»*Stk. 3.* Alle kvinder har ret til fravær fra arbejde, studier m. m. i forbindelse med graviditetsundersøgelser samt ret til hvilepauser.

Stk. 4. Hvor arbejdets karakter medfører risiko for den gravide eller fosteret, er arbejdsgiveren forpligtet til at skaffe risikofrit arbejde eller yde dækning for tabt arbejdsindtægt.«

Ny paragraf

3) Efter § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 01. Samleveren har ret til 13 ugers fravær fra arbejde, studier m. m. i forbindelse med barsel, heraf de 4 uger i forbindelse med fødslen.«